

Шатрава С. О.

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративної діяльності поліції,
Харківський національний університет внутрішніх справ, Україна;
e-mail: sergshatrava@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-7072-961X

Храмцов О. М.

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Україна;
e-mail: khramtsovaalex@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-0137-2626

Коломоєць Н. В.

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного права і процесу,
Харківський національний університет внутрішніх справ, Україна;
e-mail: nataliia1987kolomoiets@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-4623-610X

Тищенко І. О.

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри загальноправових дисциплін та адміністрування,
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна;
e-mail: iren9357@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-0323-5035

ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Анотація. Розвиток бюджетної децентралізації в Україні характеризується значними досягненнями в зростанні дохідної частини місцевих бюджетів. Водночас спостерігається певна недостатність фінансових коштів для забезпечення діяльності у бюджетній сфері. Децентралізація характеризується процесом передачі повноважень і фінансових ресурсів від центральних органів влади до місцевих. Такі відносини передбачають різний рівень розподілу бази формування фінансових коштів між державним (центральним) бюджетом і місцевими бюджетами органів самоврядування.

На прикладі зарубіжного досвіду розглянуто рівні розвитку бюджетної децентралізації, визначено основні її ознаки та результати реформування місцевого самоврядування України за рахунок бюджетної децентралізації, можливості удосконалення механізму формування дохідної частини місцевих бюджетів та контроль за виконанням місцевих бюджетів.

Згідно з дослідженням економічної та правової літератури визначено основні умови бюджетної децентралізації в Україні (виходячи з розширення дохідної бази місцевих бюджетів, закріплення або збільшення відсотка стабільних податкових платежів та зборів за місцевими бюджетами).

Децентралізованими можна вважати системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування тих країн, де власні надходження місцевих бюджетів становлять понад 50 %, а країни, де рівень надходжень від трансфертів — понад 45 %, мають централізовану систему фінансового забезпечення. За основу пропонується взяти досвід Великобританії, в частині використання відрхувань від загальнодержавних податків (наприклад, частина податку з прибутку, ПДВ).

Удосконалення механізму формування дохідної частини місцевих бюджетів багато в чому залежить від організації контролю за своєчасністю та повнотою надходжень до місцевих бюджетів для подолання можливостей фінансових та інших втрат.

Таким чином потрібно зробити висновок, що застосування бюджетної децентралізації є суттєвим джерелом зростання фінансової незалежності та самостійності місцевих бюджетів органів самоврядування, зміцнення фінансової незалежності органів самоврядування.

Ключові слова: бюджетна децентралізація, місцеві бюджети, фіскальні ризики, державний бюджет, трансферти з державного бюджету, контроль фінансових ресурсів.

Формул: 0; рис.: 0; табл.: 1; бібл.: 12.

Shatrava S. O.

*Doctor in Law, Professor,
Professor of Police Administrative Activities Department,
Kharkiv National University of Internal Affairs, Ukraine;
e-mail: sergshatrava@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-7072-961X*

Khramtsov O. M.

*Doctor in Law, Associate Professor,
Professor of Criminal and Legal Disciplines Department of the Law Faculty,
V. N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine;
e-mail: khramtsovaalex@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-0137-2626*

Kolomoiets N. V.

*Ph. D. in Law,
Assistant Professor of Administrative Law and Procedure Department,
Kharkiv National University of Internal Affairs, Ukraine;
e-mail: nataliia1987kolomoiets@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-4623-610X*

Tyshchenkova I. O.

*Ph. D. in Law,
Assistant Professor of General Legal Disciplines and Administration Department, Dnipropetrovsk
State University of Internal Affairs, Ukraine;
e-mail: iren9357@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-0323-5035*

SPECIFICS OF BUDGET DECENTRALIZATION IN UKRAINE

Abstract. The development of budgetary decentralization in Ukraine is characterized by significant achievements in the growth of the revenue of local budgets. At the same time, there is a certain insufficiency of financial resources for ensuring activity in the budgetary sphere. Decentralization is characterized by the process of transferring powers and financial resources from central authorities to local ones. Such relations imply a different level of distribution of the base of forming financial resources between the state (central) budget and local budgets of self-government agencies.

Considering international experience the authors have studied the levels of the development of budgetary decentralization; have determined its main features and results of the reform of local self-government in Ukraine because of budgetary decentralization, the possibilities of improving the mechanism of forming the revenue of local budgets and monitoring the execution of local budgets.

According to the study of economic and legal literature, the authors have defined the main conditions of budgetary decentralization in Ukraine (based on the expansion of the revenue of local budgets, the consolidation or increase of the percentage of stable tax payments and fees within local budgets).

One can consider decentralized the systems of financial provision of local self-government in those countries, where local budget revenues make up more than 50%, and countries, where the level of revenues from transfers exceeds 45% have centralized system of financial provision. The UK experience in part of using deduction from national taxes (for example, part of the income tax, VAT) has been offered to be considered as the basic one.

Improvement of the mechanism for forming the revenue of local budgets depends largely on the organization of the control over the timeliness and completeness of revenues to local budgets in order to overcome the possibilities of financial and other losses.

Thus, it must be concluded that the application of budgetary decentralization is a significant source of the growth in financial independence and autonomy of local budgets of self-government agencies, strengthening of financial independence of self-government agencies.

Keywords: budgetary decentralization, local budgets, fiscal risks, state budget, transfers from state budget, control over financial resources.

JEL Classification H6, H7

Formulas: 0; fig.: 0; tabl.: 1; bibl.: 12.

Шатрава С. А.

доктор юридических наук, профессор,
профессор кафедры административной деятельности полиции,
Харьковский национальный университет внутренних дел, Украина;
e-mail: sergshatrava@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-7072-961X;

Храмцов А. Н.

доктор юридических наук, доцент,
профессор кафедры уголовно-правовых дисциплин юридического факультета,
Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, Украина;
e-mail: khramtsovalex@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-0137-2626;

Коломеец Н. В.

кандидат юридических наук,
доцент кафедры административного права и процесса,
Харьковский национальный университет внутренних дел, Украина;
e-mail: nataliia1987kolomoiets@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-4623-610X;

Тищенко И. А.

кандидат юридических наук,
доцент кафедры общеправовых дисциплин и администрирования,
Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Украина;
e-mail: iren9357@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-0323-5035

ОСОБЕННОСТИ БЮДЖЕТНОЙ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИИ В УКРАИНЕ

Аннотация. Развитие бюджетной децентрализации в Украине характеризуется значительными достижениями в росте доходной части местных бюджетов. В то же время наблюдается определенная недостаточность финансовых средств для обеспечения деятельности в бюджетной сфере. Децентрализация характеризуется процессом передачи полномочий и финансовых ресурсов от центральных органов власти к местным. Такие отношения предполагают разный уровень разделения базы формирования финансовых средств между государственным (центральным) бюджетом и местными бюджетами органов самоуправления.

Согласно исследованию экономической и правовой литературы определены основные условия бюджетной децентрализации в Украине (исходя из расширения доходной базы местных бюджетов, закрепление или увеличение процента стабильных налоговых платежей и сборов за местными бюджетами). Совершенствование механизма формирования доходной части местных бюджетов во многом зависит от организации контроля за своевременностью и полнотой поступлений в местные бюджеты для преодоления возможностей финансовых и других потерь.

Таким образом, необходимо сделать вывод, что применение бюджетной децентрализации является существенным источником роста финансовой независимости и самостоятельности местных бюджетов органов самоуправления, укрепление финансовой независимости органов самоуправления.

Ключевые слова: бюджетная децентрализация, местные бюджеты, фискальные риски, государственный бюджет, трансферты из государственного бюджета, контроль финансовых ресурсов.

Формул: 0; рис.: 0, табл.: 1; библи.: 12.

Вступ. Розвиток бюджетної децентралізації в Україні характеризується значними досягненнями в зростанні доходної частини місцевих бюджетів. В той же час спостерігається певна недостатність фінансових коштів для забезпечення діяльності у бюджетній сфері. Децентралізація характеризується процесом передачі повноважень і фінансових ресурсів від центральних органів влади до місцевих. Такі відносини передбачають різний рівень розподілу бази формування фінансових коштів між державним (центральним) бюджетом та місцевими бюджетами органів самоврядування.

Удосконалення механізму формування доходної частини місцевих бюджетів багато в чому залежить від організації контролю за своєчасністю та повнотою надходжень місцевих бюджетів для подолання можливостей фінансових та інших втрат.

Постановка проблеми. Розвиток бюджетної децентралізації в Україні характеризується значними досягненнями в зростанні дохідної частини місцевих бюджетів. В той же час спостерігається певна недостатність фінансових коштів для забезпечення діяльності у бюджетній сфері. Це викликає необхідність вдосконалення механізму формування дохідної частини місцевих бюджетів. Крім того, значне зростання фінансових ресурсів на рівні місцевих бюджетів та самоврядування підвищує ризики пов'язані з наповненням дохідної частини місцевих бюджетів, що вимагає організації контролю на рівні фінансових ресурсів.

Аналіз літератури та стан дослідження проблеми. Розгляд теоретичних основ визначення поняття «децентралізація» та «бюджетна децентралізація» досліджувалося в науковій літературі Н. В. Корень у статті «Бюджетна децентралізація в Україні: результати реформи та пріоритети розвитку», Р. Є. Демчак в статті «Децентралізація бюджетних відносин як важиль забезпечення регіонального розвитку». Дослідження процесу бюджетної децентралізації на прикладі зарубіжних країн наводиться С. В. Онищенко в статті «Бюджетна децентралізація: особливості запровадження, проблеми та перспективи», а також розглянуті критерії бюджетної децентралізації В. В. Онищенко в статті «Особливості бюджетної децентралізації в Україні: теоретичний аспект». Досвід зарубіжних країн наводиться і Г. В. Возник в статті «Бюджетна децентралізація: Європейський досвід та перспективи для України». Вивчено дію контрольних заходів з подолання наслідків фіскальних ризиків державного бюджету за Методикою оцінювання фіскальних ризиків, пов'язаних з діяльністю суб'єктів господарювання державного сектору економіки (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 11 січня 2018 р. № 7 «Про затвердження Методики оцінювання фіскальних ризиків, пов'язаних з діяльністю суб'єктів господарювання державного сектору економіки»). Результати реформи розвитку бюджетної децентралізації вказані у зазначеній раніше статті Н. В. Корень. Але недостатньо висвітлено проблему удосконалення механізму формування дохідної частини місцевих бюджетів, а саме з точки зору подальшого розширення бази фінансування місцевих бюджетів та організації контролю за виконанням місцевих бюджетів.

Мета і завдання дослідження статті. Мета роботи полягає в тому щоб на основі аналізу чинного законодавства України і зарубіжного досвіду та узагальнення основних положень праць науковців розкрити сутність децентралізації та бюджетної децентралізації, розглянути механізм формування дохідної частини місцевих бюджетів, що залежить від організації контролю за своєчасністю та повнотою надходжень місцевих бюджетів для подолання можливостей фінансових та інших втрат.

Для досягнення зазначеної мети у роботі необхідно вирішити наступні завдання: розкрити сутність децентралізації та бюджетної децентралізації, розглянути моделі децентралізації та основні фактори, що їх характеризують на прикладі зарубіжного досвіду, систематизувати ознаки бюджетної децентралізації в Україні, розглянути механізм формування дохідної частини місцевих бюджетів.

Наукова новизна дослідження визначається як постановкою проблеми, так і підходом до її вирішення. У роботі проведено дослідження сутності та особливостей децентралізації та бюджетної децентралізації в Україні, розглянуто моделі децентралізації та основні фактори, що їх характеризують на прикладі зарубіжного досвіду для подолання бюджетних ризиків.

Виклад основного матеріалу. З метою створення європейських умов розвитку України є необхідність адаптації чинного законодавства до законодавства Європейського союзу (ЄС), а саме проведення реформи бюджетних відносин. Процес зростання економіки України на сучасному етапі розвитку багато в чому залежить від впровадження бюджетної децентралізації на регіональному рівні. Визначення проблем бюджетної децентралізації органів місцевого самоврядування вимагає дослідження механізму формування дохідної частини місцевих бюджетів та контролю за його виконанням.

Розгляд теоретичних основ та практики застосування бюджетної децентралізації широко досліджується в науковій літературі Р. Є. Демчак, Г. В. Возняк, С. В. Онищенко, В. В. Онищенко, Н. В. Корень та іншими. Згідно з тлумаченням В. В. Онищенко, децентралізація є процесом, мета якого полягає у створенні ефективної структури органів місцевого самоврядування з ознаками відкритості та гнучкості, що сприятиме зміцненню представницьких систем прийняття рішень на рівні громад

[1, с. 45]. З економічної точки зору такий підхід означає і зміцнення фінансової незалежності органів самоврядування.

Ми згодні з Н. В. Корень, яка приводить визначення бюджетної децентралізації як процес передачі повноважень (функцій, компетенції, відповідальності) і фінансових ресурсів на їх виконання від центральних органів влади до місцевих [2, с. 82—83]. Такі відносини передбачають різний рівень розподілу бази формування фінансових коштів між державним (центральним) бюджетом та місцевими бюджетами органів самоврядування.

Р. Є. Демчак наводить наступні основні фактори, що характеризують моделі децентралізації:

1) у розмежуванні видаткових повноважень між різними рівнями влади провідна роль належить центральному уряду, зокрема, під час реалізації таких важливих функцій державних органів влади й управління – макроекономічної стабілізації, перерозподілу національного доходу і виробництва державних товарів і послуг, коли остання розмежовується між трьома рівнями влади;

2) закріплення повноважень за рівнями влади у сфері оподаткування відбувається відповідно до визначеного розподілу функцій: податкові доходи центрального уряду формуються з первинних доходів, таких як доходи з фізичних осіб і юридичних осіб, акцизи й митні збори, тобто з таких доходів, які мають виражену фіскальну спрямованість, а доходи регіональних (субфедеральних) бюджетів наповнюються податками на товари і послуги, майно і землю тощо;

3) високий ступінь фінансової незалежності і самостійності регіональної влади визначається наявністю у них прав спільного (федерально-регіонального) використання податкових баз, а також можливістю запроваджувати будь-які податки, що не порушують міжрегіональні пропорції, а проблема горизонтального дисбалансу вирішується за рахунок надання цільових грантів регіонам [3, с. 201].

Можливі рівні фінансової незалежності і самостійності місцевих бюджетів наводяться С. В. Онищенко за результатами дослідження В. В. Зубріліної, а саме, що децентралізованими можна вважати системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування тих країн, де власні надходження місцевих бюджетів складають понад 50%, а країни, де рівень надходжень від трансфертів складає понад 45%, мають централізовану систему фінансового забезпечення [4, с. 147]. Результати аналізу досвіду зарубіжних країн з джерел формування доходів місцевих бюджетів наведені у табл. 1.

Таблиця 1

Перелік джерел формування доходів місцевих бюджетів окремих європейських країн.

Країна	Джерела формування доходів місцевих бюджетів
1. Німеччина	Податки (серед власних податків – це промисловий, поземельний та споживчий, а також закріплені – прибутковий та податок з обороту), збори, часткові відрахування, державні асигнування, доходи з продажів, кредити. Власні надходження -80 %. Дотації та субвенції - 20 %.
2. Польща	Податок на нерухомість, сільськогосподарський податок, лісовий податок, податок з транспортних засобів, з доходів фізичних осіб, податок на спадщину, а також низка зборів: гербовий, місцевий, адміністративний та інші. Окрім того, доходи формуються надходженнями від податку на доходи фізичних та юридичних осіб; цільовими субвенціями, дотаціями без вказування цільового призначення та коштів ЄС. Бюджет на 60% формують власні надходження, решта 40% дофінансовується субвенціями та дотаціями із центрального бюджету.
3. Франція	Фінансову базу муніципалітетів формують: закріплені податки (земельний податок на забудовані та незабудовані ділянки, територіальний економічний податок з підприємств, місцевий збір на освоєння надр). Понад 30 місцевих податків (наприклад, податок на прибирання території, збір на утримання палати ремесел, збір на встановлення електроосвітлення та інші). Доходи місцевого самоврядування більш як на 60% залежать від трансфертів.
4. Словаччина	Частка трансфертів в структурі доходів сягає не більше 30%, решта — власні надходження. Як і в Україні, вагоме місце належить податку з доходів фізичних осіб (понад 20%), місцеві податки складають більше 14% (найбільш ефективним серед яких є податок на нерухомість).
5. Велико-британія	До місцевих податків належить тільки один податок – податок на майно, який формує третю частину доходів місцевих бюджетів. Місцеві бюджети формують також неподаткові надходження (оренда та продаж землі, водних ресурсів) та відрахування від загальнодержавних податків (прибутковий податок з громадян, податок з корпорацій, ПДВ, акцизи).

Джерело: складено за [5, с. 57—59].

Згідно із дослідженнями економічної літератури визначені основні умови бюджетної децентралізації в Україні (виходячи з розширення дохідної бази місцевих бюджетів, закріплення або збільшення відсотка стабільних податкових платежів та зборів за місцевими бюджетами), а саме:

- передача з державного бюджету плати за надання адміністративних послуг, державного мита; збільшення відсотка зарахування екологічного податку з 35 % до 80 %;

- закріплення за місцевими бюджетами стабільного джерела — податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) за новими нормативами та податку на прибуток підприємств; відповідно до нового алгоритму розмежування ПДФО для бюджетів міст обласного значення, районів, об'єднаних територіальних громад відсоток відрахувань складе 60 %, до обласних — 15 %, а до бюджету м. Києва – 40 %;

- розширення з 2015 року бази оподаткування податком на нерухоме майно шляхом включення до оподаткування комерційного майна; зменшено пільги зі сплати податку на нерухомість залежно від розміру площі об'єкта (пільги встановлено для нерухомості, яка має 60 кв. м (для квартир) та 120 кв. м (для будинків); закріплено ставки оподаткування нерухомості до 2 % від розміру мінімальної заробітної платні за 1 кв. м [6];

- право самостійно встановлювати ставки плати за землю та пільги щодо земельного податку в межах максимально встановлених розмірів: за земельні ділянки з проведеною нормативною грошовою оцінкою (незалежно від місцезнаходження) не більше 3 % від нормативної грошової оцінки; за сільськогосподарські угіддя з проведеною нормативною грошовою оцінкою (незалежно від місцезнаходження) не більше 1 % від нормативної грошової оцінки; за земельні ділянки з проведеною нормативною грошовою оцінкою (незалежно від місцезнаходження), які перебувають у постійному користуванні суб'єктів господарювання (крім державної та комунальної власності), не більше 12 %; за земельні ділянки без проведеної нормативної грошової оцінки, які розташовані за межами населених пунктів, не більше 5 % від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по області [7];

- запровадження зарахування частини (13,44 %) акцизного податку з виробленого та ввезеного пального до місцевих бюджетів;

- відміна індикативного планування показників місцевих бюджетів Міністерством фінансів України та надання права самостійно визначати обсяги надходжень до місцевих бюджетів на основі закріплених стабільних дохідних джерел;

- формування єдиного кошика доходів загального фонду місцевих бюджетів (без поділу на I та II кошики) та розширення джерел його формування [1, с. 47-48].

Ми поділяємо думку Онищенко В. В. про те, що стан процесу децентралізації, в цілому, сприяє покращенню фінансових можливостей місцевих органів самоврядування [1]. Про це свідчать й дані про фінансові надходження з державного бюджету на 2018 рік. Так, розмір базової дотації по 930 бюджетів різного рівня на 2018 рік складає 8182,7 млн грн, реверсної дотації по 223 бюджетам — 5406,5 млн грн, загальна сума субвенцій місцевим бюджетам — 284 млрд грн [8]. В той же час, за 2016 р. сума трансфертів у доходах місцевих бюджетів була на рівні 195,4 млрд грн, що становить 53,4 % від загальної суми отриманих доходів [1, с. 84; 10]. Про те значна кількість авторів відзначає нестачу бюджетних коштів у місцевих бюджетах органів самоврядування [1; 5]. Проблема недостатності коштів в місцевих бюджетах вимагає вирішення цього питання. За основу пропонується досвід Великобританії, в частині використання відрахувань від загальнодержавних податків (наприклад, частина податку з прибутку, ПДВ). При цьому, з нашої точки зору, є можливість ув'язати подолання проблеми зростання фінансових ресурсів місцевих бюджетів з вирішенням іншої проблеми: ризику зниження бази отримання доходів на регіональному рівні в державний бюджет країни.

Шляхом розподілу надходжень державного податку на фіксовану частку, наприклад, на рівні суми минулого фінансового року (можливо, збільшену на деякий відсоток зростання) та частку перевищення, яка надходить до відповідних місцевих бюджетів. Така постановка питання не задаючи шкоди загальнодержавному бюджету стимулює місцеві

органи самоврядування на покращення розвитку окремих напрямків інфраструктури регіона з метою поповнення дохідної частини місцевих бюджетів.

Удосконалення механізму формування дохідної частини місцевих бюджетів багато в чому залежить від організації контролю за своєчасністю та повнотою надходжень місцевих бюджетів для подолання можливостей фінансових та інших втрат.

Згідно розділу V Бюджетного Кодексу встановлено контроль за дотриманням бюджетного законодавства та відповідальність за порушення бюджетного законодавства, а саме порушенням бюджетного законодавства визнається порушення учасником бюджетного процесу встановлених цим Кодексом чи іншим бюджетним законодавством норм щодо складання, розгляду, затвердження, внесення змін, виконання бюджету та звітування про його виконання. Посадові особи, з вини яких допущено порушення бюджетного законодавства, несуть цивільну, дисциплінарну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно з законом [10].

Відповідно до закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» контрольні заходи здійснюються з метою виявлення фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних коштів та майна, виявленню фактів порушення законодавства [11].

Для вирішення питання контролю фінансових ресурсів, з нашої точки зору, можливо використання деяких умов Методики оцінювання фіскальних ризиків, пов'язаних з діяльністю суб'єктів господарювання державного сектору економіки. Однією з пропозицій може стати створення резерву, необхідного для покриття непередбачених видатків [12].

Висновки. Розвиток бюджетної децентралізації в Україні характеризується значними досягненнями в зростанні дохідної частини місцевих бюджетів. В той же час спостерігається певна недостатність фінансових коштів для забезпечення діяльності у бюджетній сфері. Децентралізація характеризується як процес передачі повноважень і фінансових ресурсів від центральних органів влади до місцевих. Такі відносини передбачають різний рівень розподілу бази формування фінансових коштів між державним (центральним) бюджетом та місцевими бюджетами органів самоврядування.

Згідно дослідження економічної та правової літератури визначені основні умови бюджетної децентралізації в Україні (виходячи з розширення дохідної бази місцевих бюджетів, закріплення або збільшення відсотка стабільних податкових платежів та зборів за місцевими бюджетами).

Децентралізованими можна вважати системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування тих країн, де власні надходження місцевих бюджетів складають понад 50 %, а країни, де рівень надходжень від трансфертів складає понад 45 %, мають централізовану систему фінансового забезпечення. За основу пропонується взяти досвід Великобританії, в частині використання відрахувань від загальнодержавних податків (наприклад, частина податку з прибутку, ПДВ).

Удосконалення механізму формування дохідної частини місцевих бюджетів багато в чому залежить від організації контролю за своєчасністю та повнотою надходжень місцевих бюджетів для подолання можливостей фінансових та інших втрат.

Таким чином необхідно зробити висновок, що застосування бюджетної децентралізації є суттєвим джерелом зростання фінансової незалежності та самостійності місцевих бюджетів органів самоврядування, зміцнення фінансової незалежності органів самоврядування.

Література

1. Онищенко В. В. Особливості бюджетної децентралізації в Україні: теоретичний аспект [Електронний ресурс] / В. В. Онищенко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Міжнародні економічні відносини та світове господарство. — 2017. — Вип. 12 (2). — С. 45—50. — Режим доступу: http://www.visnyk-ekonom.uzhnu.ua/archive/12_2_2017ua/11.pdf.
2. Корень Н. В. Бюджетна децентралізація в Україні: результати реформи та пріоритети розвитку [Електронний ресурс] / Н. В. Корень // Стратегічні пріоритети. — 2017. — № 2. — С. 81—88. — Режим доступу: <http://sp.niss.gov.ua/content/articles/files/10-1499252850.pdf>.

3. Демчак Р. С. Децентралізація бюджетних відносин як важіль забезпечення регіонального розвитку [Електронний ресурс] / Р. С. Демчак // Проблеми і перспективи економіки та управління. — 2015. — № 4. — С. 199—203. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppeu_2015_4_28.
4. Онищенко С. В. Бюджетна децентралізація: особливості запровадження, проблеми та перспективи [Текст] / С. В. Онищенко // *Фінанси, учет, банки*. — 2016. — № 1 (21). — С. 145—153.
5. Возняк Г. В. Бюджетна децентралізація: європейський досвід та перспективи для України [Текст] / Г. В. Возняк // *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. — 2016. — № 3 (119). — С. 56—62.
6. Германова О. Механізми децентралізації [Електронний ресурс] / О. Германова ; Фіскальна служба України // *Вісник*. — 2014. — № 33 (33). — Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/7426>.
7. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи [Електронний ресурс] : закон України від 28.12.2014 № 71-VIII. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/71-19>.
8. Козюк Я. Державний бюджет 2018 року та децентралізація: експертний аналіз [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/news/7960>.
9. Звітність про виконання бюджетів [Електронний ресурс] // Державна казначейська служба України. — Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>.
10. Бюджетний кодекс України [Текст] : закон України від 08.07.2010 № 2456-VI // *Відомості Верховної Ради України*. — 2010. — № 50—51.
11. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні [Текст] : закон України від 16.10.2012 № 5463-VI // *Відомості Верховної Ради України*. — 1993. — № 13.
12. Методика оцінювання фіскальних ризиків, пов'язаних з діяльністю суб'єктів господарювання державного сектору економіки [Електронний ресурс] : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 11 січня 2018 р. № 7. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/7-2018-%D0%BF>

Стаття рекомендована до друку 15.02.2019

© Шатрава С. О., Храмцов О. М.,
Коломоєць Н. В., Тищенко І. О.

References

1. Onyshchenko, V. V. (2017). Osoblyvosti biudzhetnoi detsentralizatsii v Ukraini: teoretychnyiaspect [Specifics of budgetary decentralization in Ukraine: theoretical aspect]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo — Scientific herald of Uzhgorod National University. International Economic Relations and World Economy*, 12 (2), 45—50. Retrieved from http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/12_2_2017ua/11.pdf [in Ukrainian].
2. Koren, N. V. (2017). Biudzhetna detsentralizatsiia v Ukraini: rezultaty reformy ta priorityety rozvytku [Budgetary decentralization in Ukraine: results of the reform and priorities of development]. *Stratehichni priorityety — Strategic priorities*, 2, 81—88. Retrieved from <http://sp.niss.gov.ua/content/articles/files/10-1499252850.pdf> [in Ukrainian].
3. Demchak, R. Ye. (2015). Detsentralizatsiia biudzhetykh vidnosyn yak vazhil zabezpechennia rehionalnoho rozvytku [Decentralization of budgetary relations as the lever of ensuring regional development]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia — Problems and prospects of economy and management*, 4, 199—203. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppeu_2015_4_28 [in Ukrainian].
4. Onyshchenko, S. V. (2016). Biudzhetna detsentralizatsiia: osoblyvosti zaprovadzhennia, problem ta perspektyvy [Budgetary decentralization: specifics of implementation, problems and perspectives]. *Finansy, uchet, banki — Finances, accounting, banks*, 1 (21), 145—153 [in Ukrainian].
5. Vozniak, H. V. (2017). Biudzhetna detsentralizatsiia: yevropeyskyi dosvid ta perspektyvy dlia Ukrainy [Budgetary decentralization: European experience and perspectives for Ukraine]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy — Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, 3 (119), 56—62 [in Ukrainian].
6. Hermanova, O. (2014). Mekhanizmy detsentralizatsii [Mechanisms of decentralization]. *Fiskalna sluzhba Ukrainy — Fiscal Service of Ukraine*, 33 (33). Retrieved from <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/7426> [in Ukrainian].
7. Verkhovna Rada Ukrainy. (2014). Pro vnesenniazmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo podatkovoi reformy: Zakon Ukrainy vid 28.12.2014 № 71-VIII [On amending the Tax Code of Ukraine and some legislative acts of Ukraine in regard to tax reform: the Law of Ukraine dated from 28 December 2014 № 71-VIII]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/71-19> [in Ukrainian].
8. Kozziuk, Ya. (2018). Derzhavnyi biudzheth 2018 roku ta detsentralizatsiia: ekspertnyi analiz [State budget of 2018 and decentralization: expert analysis]. *decentralization.gov.ua*. Retrieved from <https://decentralization.gov.ua/news/7960> [in Ukrainian].
9. Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy. (n. d.). Zvitnist pro vykonannya biudzhetyv [State Treasury Service. Reporting on the budgets execution]. [www.treasury.gov.ua](http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477). Retrieved from <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477> [in Ukrainian].
10. Verkhovna Rada Ukrainy. (2010). Biudzhetni Kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 08.07.2010 № 2456-VI [The Budget Code of Ukraine: the Law of Ukraine dated from 8 July 2010 № 2456-VI]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy — Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*, 50—51 [in Ukrainian].
11. Verkhovna Rada Ukrainy. (1993). Pro osnovni zasady zdiisnennia derzhavnogo finansovoho kontroliia v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 16.10.2012 № 5463-VI [On the basic principles of implementing state financial control in Ukraine: the Law of Ukraine dated from 16 October 2012 № 5463-VI]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy — Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*, 13 [in Ukrainian].
12. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2018). Metodyka otsiniuvannia fiskalnykh ryzkyv, poviazanykh z diialnistiu subiektiv hospodoriuvannia derzhavnogo sektoru ekonomiky: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11.01.2018 № 7 [Methodology for estimating fiscal risks related to the activity of economic entities of the state sector of the economy: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated from January 11, 2018, № 7]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/7-2018-%D0%BF> [in Ukrainian].

The article is recommended for printing 15.02.2019

© Shatrava S. O., Khramtsov O. M.,
Kolomoiets N. V., Tyshchenkova I. O.